

u ovim stavovima novinara nedeljnika der Spiegel lako je otkriti plitku ideologizaciju. U Nemačkoj je Finkelštajn pogodio glas domaćeg javnog mnjenja tvrdnjom da su jevrejski zahtevi za odštetom preterani. Jevrejski krunski svedok je delu javnog mnjenja dobrodošao. Na sličan način je i Goldhagen sa par bizarnih teza stekao veliki ugled. Najpre su kod Goldhagena Nemci bili na udaru (obični Nemač je dobrovoljni ubica), da bi kod Finkelštajna to bili Jevreji (jevrejska udruženja eksploatišu jevrejsku patnju). Kod Goldhagena je pitanje bilo mogu li Jevreji oprostiti Nemcima, kod Finkelštajna se, pak, Nemci pitaju mogu li oprostiti Jevrejima (Broder, Wiegrefe 2001). Rasprave o fašizmu krajem 20. veka lišene su imperativa antikomunizma i antikapitalizma, pa bizarnost u njih prodire lakše nego ranije i postaje važnija u spoju ostrašćene politike, komercijalizacije i korupcije.

Socijal liberali su u Nemačkoj piscu čak osporavali i moralni integritet zato što je narušio antifašističku saglasnost oko neuporedivosti holokausta. Ipak pored talasa osporavanja treba izdvojiti i neka drugačija gledanja (Burger 2001; Pirker 2001; Traverso 2000). Pirker je u Finkelštajnu video levog radikala i anticionistu, a njegove kritičare ocenio kao čuvare korektnog javnog mnjenja. Pirker otvoreno polemički tvrdi da je Finkelštajn doveo u pitanje moral neoliberalizma, čiji je važan sadržaj u nemačkoj holokaust-religiji. Ova, naime, počiva na antitezi između nacizma (a ne fašizma) i civilnog društva, tj. kapitalizma. Aušvic je preko holokausta izuzet iz istorijskog sklopa kapitalizma zato što je shvaćen kao večno i nadistorijsko zlo, pa se otima istorijskoj analizi, a pre svega kritici kapitalizma. Slične prigovore nekoliko godina ranije levica je uputila Goldhagenu koji ih je arogantno ignorisao. Podržavajući Finkelštajna, Pirker obnavlja slične primedbe dodajući: "Ako je jevrejska martirologija zbilja besprimerna, onda otpada poređenje sa Hirošimom, jer to znači vraćanje Aušvica u istorijski sklop, što opet svedoči o tome da se genocidne reakcije poput fašizma mogu javiti i u neoliberalnom obliku". Jevreji su se teško odricali gledišta o neuporedivosti holokausta, pa je E. Vazel svojevremeno javno prekorio Š. Peresa, kada je ovaj jednom pomenuo da u 20. veku postoje dva holokausta: Aušvic i Hirošima. Međutim teoriju o neuporedivosti antisemitskog genocida ne brani samo Vazel, već iz drugih motiva J. Habermas, V. Viperman i J. Kershev (Kershaw), iako njihova gledišta ne spadaju u holokaust ideologiju. Sam Finkelštajn ocenjuje tezu o jedinstvenosti holokausta kao besmislenu, jer je svaki istorijski događaj u neku ruku jedinstven. Kako sam kaže, da je pisao knjigu u antikapitalističkom tonu, a ne jezikom prihvatljivim kod nemarksističke publike, izbegao bi, doduše, prigovor da je na strani konzervativnog antisemitskog otpora holokaust ideologiji, ali u tom slučaju broj čitalaca knjige ne bi prevazišao krug njegovih poznanika. Svesno se prilagodio žargonu javnosti uz rizik da mu se pripiše i poneka drugačija namera. Javnost danas prihvata kritiku zloupotreba i korupcije, ali ne i kritiku njenih kapitalističkih izvora kao ranije. Jedno poglavlje Finkelštajnovе knjige koje nosi naslov "Dvostruko naplaćeno, duplo inkasirano", pozdravili su protivnici naplate odštete Jevrejima. Da li je Finkelštajn prevideo okolnost da su jevrejski zahtevi za oštećenjem imali ulogu "ledolomca" u sličnim zahtevima ostalih žrtava (Goschler 2000), pa je, kritikujući ih, pravdao kapital koji je profitirao od zločina? Još je izraelski ministar A. Eban svojevremeno rekao "da nema biznisa kao što je Šoah biznis". Holokaust industrija je verzija istog pojma. Verovatno je stoga konzervativni Frankfurter Allgemeine Zeitung konstatovao da je Finkelštajn "otvorio jedan prozor", a u SR Nemačkoj obnovljena je napetost između konzervativnih nacionalista s jedne, i liberala okrenutih ka globalizaciji i kritici desnice preko holokausta, s druge strane (Pirker 2001). Teško je verovati da je Finkelštajnova anticionistička kritika američkog imperijalizma mogla biti blagonaklono shvaćena u SR Nemačkoj koja svoj put ka ujedinjenoj Evropi gradi na kritici